

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ant. Augustini Archiep. Tarracon. De Emendatione Gratiani Libri Duo

Agustín, Antonio

Dvisbvirgi ad Rhenvm ; Arnhemii, 1676

III. De eadem re.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10603

De eadem Re.

DIALOGUS TERTIUS.

A. Qua de re nunc inter vos agebatis? **B.** De tempore, quo hæc duo Eugenii & Leonis concilia habita sunt. **A.** Quid igitur certi est? Dixisti enim heri, Ivonem Carnotensem tempore Ludovici affirmasse habitam esse Eugenii synodum.

---

pæ secundi. *In marg. est.* Ivo p. 4. c. 214. Anselm. l. 7. c. 2. Polyc. l. 4. tit. 32. *In notis.* Eugenii] Apud Anselmum citatur ex synodo habita Romæ in consist. Lateran. à Beato. .... In Polyc. eodem modo, & additur nomen Eugenii, ex quo etiam citat Ivo. Inventum vero est in synodo Eugenii Papæ II. & in synodo Leonis IV. quarum synodorum ut alibi dictum est, exemplaria sunt in Vaticana bibliotheca. In indice etiam synodi à Gregorio VII. Romæ habitæ talis cujusdam capituli hæc ponitur summa. Ut omnes Episcopi artes litterarum in suis ecclesiis doceri faciant. *In verbis nulla est varietas. Editum autem est.* Idcirco in universis Episcopis, subjectisque plebibus. *Et postea.* Qui studia litterarum, liberaliumque artium dogmata assidue doceant.

synodum. Eum *Ludovicum* existimo *Pium* cognomento esse dictum Caroli Magni filium. B. Ita est, ut existimas. Namque sub Leone tertio Pont. Max. Carolus moritur. Leoni Stephanus, Stephano Paschalis, Paschali Eugenius hic successus est. Et in ipso Eugenii concilio dicitur, anno XIII. Ludovici Aug. Indict. IV. mense Novemb. haberi concilium. Sed & Lotharii filii novi Imperatoris mentio fit, annus omissus est. Si numeros Panvini sequamur; Christianæ salutis annus est DCCCXXVI. Pontificatus Eugenii Minoris annus tertius. A. Ex Indictione videtur unus annus detrahendus. Leonis quarti synodus quo anno habita esse dicitur? B. Anno septimo Leonis, Lotharii vero, & Ludovici Imperatorum anno quinto, & tricesimo septimo, quod ex alio loco sic intelligitur, ut vox quinto referatur ad Ludovicum, cetera ad Lotharium: mense Decembri, Indictione secunda. Panvinius anno quarto Leonis, Lotharii vero anno XI. Christi DCCCL. synodum Romanam habitam esse scribit. A. Ex Indictione, & anno VII. Pontificatus apparet annum fuisse DCCCLIII. Lotharii XV. C. Estne Ludovicus ejusdem Lotharii filius, qui eidem successisse dicitur, an Pius ille Lotharii pater? B. Apud Sigibertum invenio hunc Ludovicum Lotharii fil. à Sergio Minore Pont.

A a

Max.

Max. Regem Longobardor. factum esse, eundemque postea Imp. fuisse appellatum. Idem anno Christi DCCCXLVII. anno VII. Lotharii decretum hujus concilii, de quo heri^a locuti sumus, refert. A. Redeundum est tibi ad ea capita, quæ reliqua sunt. B. *Caput xxxv. apud Ivonem, non apud Gratian. inveni cum hac inscriptione: Ex synodo Eugenii Papa tempore Ludovici, & Lotharii Augustor. Cap. xxxv. in libro Cæsaraugust. b est: ex synodo Eugenii Papa cap. xxxii. Imperfecte autem utrobique est. Omituntur enim Leonis verba maxime necessaria. Capitis xxxvi. pars refertur à Gratiano, c ex synodo Eugenii Papa, cui addunt hæc, tempore Ludovici, & Lotharii cap. xxxvi. Ivo, d & liber Cæsaraug. e Omissum est initio: Nulli liceat, excepta causa fornicationis, adhibitam uxorem relinquere; & deinde aliam copulari. alioquin transgressorem priori convenit sociari conjugio. C. An si fornicationis causa relinquat, poterit aliam ducere? B. Minime gentium. Sed exceptio illa ad priorem partem est referenda: ne quis uxorem relinquat. ut in verbis Domini. f Extremo capite addebantur Leonis verba. ut districta penitentis*

^a Ivo par. II. c. 77. decr. ^b Cæs. lib. 8. c. 82. ^c 27. q. 2. c. 22. si vir, & uxor. ^d Ivo lib. 6. tit. 5. c. 2. panor. & par. 8. cap. 127. decr. ^e Cæs. lib. 10. c. 98. ^f Matt. 5.

nitentia coerceantur, qui religionis causa separati ex utriusque consensu, fidem fregerint.¹ Caput xxxiix. refert Ivo,^a ut Zachariæ Papæ verba: neque omnino fallitur. nam in synodo Romana Zachariæ, de qua alio die locuti sumus capite sexto pars eorundem verborum est. Quæ post hoc caput sequuntur, Leonis quarti tantum sunt capita quattuor, ex quibus nihil inuenio apud Gratianum. Postea dicitur acclamatum fuisse ab omnibus & deinde Theodorum notarium, & scriniarium legisse depositionem Anastasii presbyteri Cardinalis tituli Sancti Marcelli hoc initio. *Imperantibus dominis piissimis perpetuis Augustis Lothario à Deo coronato pacifico, & magno Imperatore anno xxxvii. sed & Ludovico à Deo coronato ejus filio novo Imperatore anno quinto mense Decembrio die octava, Indictione secunda, in civitate nova, cujus vocabu-*

A a 2

lum

^a Ivo par. 9. c. 21. decr.

1 Inscriptio capitis 23. Romanis. 27. q. 2. hæc est. Item ex synodo Eugenii Papæ secundi in synodo Romana c. 36. Si vir, & uxor &c. In margine est. Sent. ibid. (hoc est, Sent. 4. dist. 27.) Ivo p. 8. c. 127. Pann. l. 6. c. 76. Numeri differentia oritur, quia à nobis non habetur ratio capitis Quod conditio, quod est Romanis 7. nobis inscriptio capitis septimi Quicumque.

lum Leoniana est, intra ecclesiam, ubi corpus beatissimi Petri Apostolor. Principis conditum est: Leo Episcopus servus servorum Dei &c. A. Hæc igitur est illa depositio cujus mentio fit in Gregoriana collectione^a titulo de clericis non residentibus de qua pluribus verbis agit Bernardus Circa Papiensis in prima collectione, sed male tertio Leoni adscribebatur, quod ad quartum pertinebat. B. Bernardi verba sunt, *Ex gestis Romanorum Pontificum. Leo tertius natione Romanus consilio Lotharii, & Ludovici Imperatorum sanctam, & venerandam LXVII. Episcoporum in ecclesia B. Petri synodum congregavit. In hac synodo Anastasius &c.* C. De numero Episcoporum ex Cæsaraug. libro^b dictum est, fuisse LXVI. Urbem Romam Leonianam dictam fuisse, nunc primum audio. B. Non tota urbs ita dicta est, sed ea pars, quæ ultra pontem, & molem Hadriani est, quæ Transtiberina dicebatur, in qua Vaticanus mons fuit, nunc ædes sacra B. Petro, & magna domus Pontificia consistit. Invenies

^a c. 2. de cler. non res. in 1. collect. & apud Gregor. 9. ^b Cæsaraug. lib. 7. cap. 61.

² Hæc etiam est in Romano libro inscriptio cap. 2. de clericis non residen. Leo tertius. Ex gestis: & infra. In synod. Anastasius &c. In marg. est. Cap. 2. eod. tit. in 1. compil.

ea de re multa in Pontificali volumine de vitis Pontificum. in quo etiam de hac depositione Anastasii in concilio LXVII. Episcoporum agitur. A. Quo pacto xxxvii. annus est Lotharii, & quintus Ludovici, cum Ludovicus Pius Lotharii pater Imperatoris nomen acceperit, & coronam à Stephano quarto anno DCCCXVI. ut Panvinius scribit, qui est xxxvii. à septimo anno Leonis IV. An eodem anno pater, & filius Imperium obtinuerunt? B. Segefredus de Ludovico idem dicit, sed Paschalem ait Stephani successorem Lotharium Imperatorem appellasse anno DCCCXXIII. quod si non eo anno, sed primo id gestum est à Paschali, minus laboraremus. A. Malo huic concilio credere, quam ceteris scriptoribus. Habesne aliud sive ex hoc, sive ex alio libro veteri, quod ad Gratianum pertineat? B. *Ex Bonifacii martyris Archiepiscopi Maguntini epistulis* duo capita sunt apud Gratianum, quorum alterum inveni, alterum alibi quærendum est. Quod enim *distinct. XL.*^a ex dictis *Bonifacii martyris* inscribitur, & ab Ivone,^b ex *gestis Bonifacii martyris Legati Romanae ecclesie*, à nobis repertum non est. 3

A a 3

Ac

^a Dist. 40. c. 6. si Papa. ^b Ivopar. 5. c. 23. dec.

3 *Ante caput sextum Si Papa distinct. 40. in Romana*

At quod est *distinct.* LVI, ^a ita inscriptum, *Bonifacius martyr scribens Regi Anglorum*, & apud

Ivo.

^a *Dist. 56. cap. 10. si gens.*

Romana editio hęc inscriptio est. Item ex dictis Bonifacii martyris. Et in margine est. Al. gestis pro dictis. Et Ivo par. 5. c. 23. In notis. Dictis Bonifacii] Nauclerus gen. 26. testatur hoc fuisse dictum Bonifacii martyris. Verum Deusdedit presbyter Card. tit. Apostolorum in Eudoxia tempore Victoris Papę III. libros quatuor de rebus ecclesiast. composuit, qui in bibliotheca Vaticana servantur. Et lib. 1. c. 231. ex gestis [sic habent etiam multi Gratiani codices, & Ivo] Bonifacii martyris, & Archiepiscopi Moguntini sedis Apostolicę legati, hęc sanctissimi illius viri de Romano Pontifice, ac sede Apostolica verba refert; in quibus est hoc caput: & quidem ex antecedentibus & sequentibus valde illustratur. Sancta Romana ecclesia privilegio specialis auctoritatis divinitus, & humanitus caput omnium ecclesiar. post Christum Jesum effecta, secundum Antistitis, vel Rectoris sui qualitatem & valitudinem, afficit totius Christianitatis membra &c. In indice librorum est. Deusdedit Cardinalis collectio canonum, & libri quattuor de rebus ecclesiasticis, ex Vaticana.

perveniat; quod ex Anglorum, & Hispanorum, & Burgundionum clade propter libidinem earum gentium ostendit. In verbis non magna varietas est. pro illis, *improperium nobis obicitur*, illic est, *improperium est*. & pro *nec bello, nec in bello*. pro, *Hispania & Provincia*; omissa voce ET, *Hispania Provincia*. sic autem fortasse non Gallia pars, quæ Provincia dicitur, accipietur. pro illis, *vindex talium*, illic est, *judex omnipotens talium*. A. Ego, *vindex Omnipotens talium*, scriberem. B. Denique pro illis, *per ignorantes legem Dei, id est, per Sarracenos*: scriptum est, *per ignorantiam legis Dei, & per Sarracenos*. A. Quid apud Ivonem sit, videamus. C. Ivo, *improperium est*, habet, & *nec in bello*; retinet tamen, & *Provincia*, atque voce *vindex*, sive vocibus *judex omnipotens*, caret. ad extremum habet, *per ignorantiam legis Dei per Sarracenos*. A. Capitularia conferamus. C. Con-
tuli. *Et Provincia*, solum habet, cetera ut in ipsa Bonifacii epistula. 4 A. Habesne aliquid ex
Callisti

---

4 *Distinct. 56. cap. 10. in eodem libro ita inscribitur. Contra Bonifacius martyr scribens Echel-
debaldo Regi Anglorum. Si gens Anglorum,
sicut &c. In marg. est. Ivo p. 8 c. 224. Verbo-
rum varietas nulla est in illis: sicut aliis gentibus
Hispania;*

Callisti minoris concilio, quod frequens fuisse traditur? B. Nihil omnino legi. Immo multis capitibus quibus Callisti nomen Gratianus adscripsit, selecti viri Romæ eam notam addiderunt, qua ostenderent, nusquam esse reperta: A. Cras volo, ut ex Anselmi Lucensis collectione id concilium restituamus.

A a 5

De

Hispaniæ, & Provinciæ, & Burgundionum.
At in illis est: donec iudex omnipotens talium &c. al. vindex pro iudex. Et ad illa verba: per ignorantes legem Dei, id est, per Saracenos &c. in margine est, al. etiam pro id est. Et in notis. Per ignorantes) In epistola B. Bonifacii martyris (quæ una cum multis aliis extat manuscripta in codice sæpe memorato bibliothecæ Dominicanæ) legitur: per ignorantiam legis Dei, & per Saracenos &c. cum qua lectione concordant aliquot vetusta Gratiani exemplaria, & fere etiam Ivo. In indice librorum est. Bonifacii martyris epistola ex bibliotheca monasterii B. Mariæ supra Minervam.